

På väg mot mångfald inom dagvården

Diskussionstillfälle på huvudbibliotekets scen den 15 april 2024 kl. 17.30. Cirka 20 deltagare var närvarande. Diskussionen ordnades i samarbete med Multicultural Association of Porvoo (MAP), stadens tjänster inom småbarns-pedagogik och integrationstjänster.

I evenemanget deltog på särskild inbjudan Salla-Anri Laine, planerare av Borgå stads tjänster för småbarnspedagogik, Marjukka Taos, föreståndare för Gammelbacka daghem, samt personal från Borgå stads integrationstjänster. Diskussionen modererades av journalisten och författaren Mikael Crawford (senare: facilitator), i enlighet med Dialogpaus-metodens principer. Anteckningar fördes och redigerades av projektkoordinator Tomi Lassi.

Separat utsedda diskussionsdeltagare:

<i>MG</i>	- <i>Marianne Green, MAP</i>
<i>MT</i>	- <i>Marjukka Taos</i>
<i>BU</i>	- <i>Bilge Uner, MAP</i>
<i>SL</i>	- <i>Salla-Anri Laine</i>
<i>MA</i>	- <i>Mouna Ali, MAP</i>
<i>AP</i>	- <i>Anna Palomäki, Integrationcentret (Borgå stad)</i>
<i>NG</i>	- <i>Niklas Grönroos, Integrationcentret (Borgå stad)</i>

Diskussionen var livlig och delvis flerspråkig. Nedan finns en så exakt som möjligt utskrift av hela diskussionen (på finska). Här är en AI-genererad, verifierad sammanfattning:

- Diskussionen fokuserade på utmaningar och erfarenheter i Borgå stads daghem, särskilt ur perspektivet hos barn med invandrarbakgrund och deras familjer. I Borgå finns det cirka 310* daghemsbarn som har ett annat modersmål än finska eller svenska. Kommunikationssystemet Daisy är det primära verktyget för kommunikation mellan hemmen och daghemmen, men det stöder endast finska, svenska och engelska, vilket orsakar problem för familjer med andra språk. Föräldrarna kunde vara mer aktiva i att kräva förändringar i denna situation.
- Stadens rekryteringsinsatser är inriktade på att minska språkbarriärerna, men personalbrist är en vanlig utmaning. Vissa medarbetare, som MT, har studerat grunderna i andra språk, vilket till exempel hjälper till att förstå barns språkbruk. Daisy har automatiska översättningsfunktioner, men översättningarna är ofta felaktiga.
- Några av deltagarna som är invandrare, till exempel en som studerar till barnledare och en skolkurator, delar med sig av sina erfarenheter. De lyfter fram användningen av teckenspråk och utmaningarna med att förstå snabbt talad finska. Barnen kan ha svårt att anpassa sig till en ny kultur och nya rutiner på daghemmet. Personalen uppmuntras att lära sig språk och man följer en kulturell kalender för att fira högtider från alla kulturer.

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

- Föräldrarna är upptagna, vilket gör det svårt att skapa en känsla av gemenskap på daghemmet. På daghemmen har man försökt ge möjlighet till kulturmöten, men föräldraengagemanget är litet. För att öka känslan av gemenskap föreslås mötesplatser för föräldrar, som det fanns förr i tiden.
- Många invandrarfamiljer har svårt att använda Daisy- och Wilma-systemen, vilket minskar kommunikationen mellan daghem och hem. Ett förslag är att dela in familjerna i språkgrupper för att ge dem mer effektiv vägledning i hur de ska använda systemen. Behovet av stödpersonal och kulturlärare lyfts också fram.
- Blandade grupper av finska barn och invandrarbarn är önskvärda, för att invandrarbarnen ska kunna känna att de hör hemma i Finland. Det är viktigt att de inte upplever utanförskap. Föräldrarna bör också erbjudas mer stöd och möjligheter att integreras i samhället.
- Multikulturalism är en del av Borgås identitet och det ordnas mångkulturella evenemang i staden, såsom mångkulturell mors dag och Winter Bazaar. Dessa evenemang skulle kunna utökas och utvidgas. Daghemmen kunde också vara mer aktiva i att ta emot praktikanter som är invandrare, vilket skulle främja mångfalden.
- Diskussionen avslutas med att det trots utmaningar är viktigt att fortsätta arbetet med att främja multikulturalism och gemenskap. Många av de erfarenheter och förslag som har kommit fram från daghemmen i Borgå ger hopp om en bättre framtid.

Transskribering av diskussionen (på finska)

[Mikael Crawford esittelee Erätauko-menetelmän periaatteet ja keskustelun kulkua: paikalla on monikielinen joukko ihmisiä ja tulkkausta tehdään sen mukaan kuin tarvetta ilmenee, mielellään myös muiden osallistujien toimesta.]

[MAP:n puheenjohtaja Marianne Green taustoittaa tämän keskustelun aiheita. Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia suomalaisissa päiväkodeissa on koitettu jonkin verran kartoittaa yhdistyksen tapahtumissa haastatteleamalla osallistujia tästä aiheesta. Haastatteluissa on noussut esiin monta hyvää asiaa, vaikeimmiksi on koettu kommunikointi henkilökunnan kanssa ja Daisy-järjestelmän käyttö. Molemmissa kynnyksenä on ainakin kieli, jälkimmäisessä myös tekniikka.]

MT: Porvoossa on n. 310* päiväkotilasta, joiden kotikieli ei ole suomi tai ruotsi. Daisy on hankala järjestelmä, mutta se on ainoa väline kotien kanssa kommunikointiin. Kieliongelma Daisyssa on tiedossa ja siihen on vaadittu muutosta; toistaiseksi kielivaihtoehtoina ovat vain suomi, ruotsi ja englantia. Kodit voisivat vielä äänekkäämmin vaatia tähän tilanteeseen parannusta!

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

Fasilitaattori: Muistan omasta lapsuudestani, kuinka toimin tulkkina kun ruotsinkielisen äitini ja suomenkielisen talonmiehen välillä oli selkeä kielimuuri. *[Suora kysymys varhaiskasvatuspalveluiden edustajille:]* Miten kaupungin rekrytoinnissa huomioidaan tämä haaste, kielimuurit?

MT: Tällä hetkellä on käynnissä erillinen projekti, koska meillä on pulaa henkilökunnasta. Haastetta on myös toisin päin: myös suomenkieliset lapset tarvitsevat kommunikaatiota suomeksi. Itse olen opiskellut jonkin verran arabiaa, mistä on sekin hyöty, että tunnistan milloin lapset kiroilevat päiväkodissa. Kotona se ei olisi heille sallittua, niinpä ei meilläkään.

Daisyssa on myös mahdollisuus automaattitulkkaukseen, mutta se tuottaa outoja käännöksiä.

[MAP:n edustajat ja fasilitaattori haastavat tähän asti hiljaa pysyneitä maahanmuuttajaosallistujia kommentoimaan.]

1. keskustelija: Opiskelen parhaillaan lastenohjaajaksi. Olen saanut hyviä kokemuksia viittomien käytöstä lasten kanssa.

2. keskustelija: Toimin koulunkäyntiavustajana. Minun on vaikea ymmärtää, kun lapset puhuvat suomea niin nopeasti. Tässä on varmasti eroa koulun ja päiväkodin välillä. Uudelle tulijalle kaikki on erilaista (ja siksi vaikeaa): kieli, tavat, pukeutuminen... Lapsen reaktio tässä tilanteessa voi olla, että haluaa vain jäädä kotiin eikä mennä päiväkotiin.

[Fasilitaattori kiittää MT:a siitä, että tämä on opiskellut arabiaa ja kysyy: kannustetaanko henkilökuntaa laajemminkin tähän?]

MT: Kyllä on tarjolla kursseja, mutta ne ovat henkilökunnalle vapaaehtoisia. Meillä käytetään myös kulttuurikalenteria, jota seuraten vietetään kaikkien kulttuurien omia juhlia jollain tavoin.

[MG kysyy yleisesti, saako tilaisuudessa ottaa kuvia. Tämä sopii kaikille paitsi yhdelle, joka luvataan rajata kuvista ulos.]

MG: Haastatellessani erästä sudanilaista äitiä sain kuulla, että lapsella menee kyllä päiväkodissa hyvin, mutta vanhemmat tarvitsisivat enemmän tukea.

MT: Suomalainen varhaiskasvatuskulttuuri on monelle vieras. Meillä on vanhempainiloja, joissa saatetaan tarvita jopa 8 tulkkia. Usein näissä tilanteissa aika ei vain riitä.

*[SL esittäytyy ja korostaa, että jokainen yksilö on **enemmän** kuin vain oman kulttuurinsa edustaja. Tarvitaan nykyistä enemmän dialogia ja tilaisuuksia siihen.]*

3. keskustelija: Olen ammatiltani lastentarhanopettaja, vaikkakaan en pitkään aikaan ollut niissä töissä. Aikanaan vanhemmat, jotka toivat lapset hoitoon, saattoivat jäädä kahville päiväkotiin, samoin lapsia hakiessa; vanhemmat juttelivat paljon keskenään ja myös henkilökunnan kanssa, esimerkiksi emännän kanssa ruoasta. Onko niin, ettei tätä enää tapahdu?

MT: Näin on, ei tällaista enää ole, vaikka yritetään jopa erikseen järjestää. On myös tarjottu mahdollisuutta, että päiväkotitarjoaja tarjoaa materiaalit jos joku haluaisi esim. tulla laittamaan oman kulttuurinsa ruokaa. Mutta vanhemmat ovat nykyään niin kiireisiä.

Fasilitaattori: Ehkä henkilökunta myös?

MT: Kyllä. Meillä on kyllä portilla kyltti, jossa lukee ”muista, että tämä on päivän tärkein kohtaaminen”. Mutta 11 ryhmää, 35 työntekijää, 200 lasta * – kyllä se on ”melkoista junnaliikennettä” koko päivä.

Fasilitaattori: Olisiko päiväkodin tilojen puolesta mahdollisuutta lisätä vanhempien yhteisöllisyyttä (entisaikojen malliin), vaikkapa ilman henkilökunnan läsnäoloa?

4. keskustelija: Vanhemmilla on aikaa vain sanoa ”hei hei” ovenraosta.

[Toimittajan oma puheenvuoro: Omat lapseni olivat päiväkodissa, kun uusi päiväkotihelmi otettiin käyttöön. Ainakin siellä eteinen on suunniteltu kuravaatteille, ei vanhempien kohtaamiselle.]

Fasilitaattori: Itselläni on kokemus Australiasta: perhe, jonka luona asuin, oli asunut Australiassa 17 vuotta. Silti perheen äiti ei osannut paikallista kieltä vielääkään; hän antoi tyttären puhelinnumeron niille paikallisille, joiden kanssa piti asioida. Ei siis halunnut kontaktia muihin kuin siellä asuviin muihin suomalaisiin. Jos ei halua, ei opi. Jos löytyy halua, löytyy yleensä myös keinoja. Suomalaisille tyypillistä on myös arkuus käyttää muita kieliä, jos kokee ettei osaa niitä ”täydellisesti”.

MA: Muutin Suomeen vuonna 2016. En osannut yhtään suomea. Minulla on kaksi lasta, joista toisen onnistui löytää kavereita mutta toinen vain itki. Ei halunnut syödä päiväkodissa; sieltä jouduttiin soittamaan, että hakekaa kotiin. Asia muuttui, kun lapsi meni kouluun. Kotoutuminen vaatii aikaa; nyt lapsi osaa hyvin sekä suomea, englantia että arabiaa. Daisyn ja Wilman käyttö vaativat kielitaitoa, siksi moni perhe ei kommunikoi olenkaan.

5. keskustelija (Venäjältä): Minulla on hyvä kokemus siitä, kun lapsi saa vertaistukea toiselta lapselta. Toisaalta siinä on myös huonot puolensa. Voi toimia jonkin aikaa, mutta voi myös olla rasite auttajalle ja tämä lopulta kieltäytyy auttamasta.

MT: Tätä ei saisi tapahtua, tätä me emme ainakaan saa tehdä. Eli henkilökunnan pitäisi tietää, ettei lasta saa raskauttaa tällaisella tehtävällä ja siitä seuraavalla vastuulla.

Fasilitaattori: Mutta joskus lapsi, etenkin sisarus, haluaa auttaa...

MT: Lapsi/sisarus ei myöskään ole luotettava tulkki kaikissa tilanteissa.

AP: Onko teillä [Gammelbackassa] ohjausta Daisyn käyttöön?

MT: On. Olemme pohtineet, voisiko vanhemmat jatkossa jakaa tätä varten ryhmiin kielen perusteella, olisiko se korrektia. Aiemmin on ollut myös se ongelma, ettei Daisia voi

käyttää ilman suomalaista henkilötunnusta. Tämä on nyt korjattu. Viimeisin päänsärky on ollut vaadittujen tuloseelvitysten tekeminen.

MG: [Jälleen viitaten sudanilaisen haastatteluun:] Yksi ohjauskerta Daisyn käyttöön ei riitä, tukihenkilö olisi parempi ratkaisu.

MT: Kulttuuriopettaja olisi paras ratkaisu, mutta heitä on vain kolme 21 päiväkotia kohden.

SL: Daisy on vaikea suomalaisellekin.

[Toimittaja vahvistaa tämän omasta kokemuksestaan; tästä pitäisi viestiä enemmän it-palveluille.]

AP: Kaikkien päiväkotien *umo-vastaavat** tapaavat säännöllisesti, mutta tilanne eri päiväkotien välillä ei ole tasapainossa näissä asioissa.

MT: Gammelbackassa on ollut pakko kehittää näitä työkaluja koko ajan, koska maahanmuuttajataustaisia lapsia on paljon.

Kysymys paikalla oleville maahanmuuttajaosallistujille: onko parempi jatkaa kuten tähän asti, eli että maahanmuuttajaperheet ovat eri päiväkodeissa sekaryhmissä suomalaisten kanssa, vai pitäisikö keskittää ja luoda yksi ”kansainvälinen päiväkotitoiminta”?

4. keskustelija: Parempi sekaisin. Näin ulkomaalainen tuntee olevansa Suomessa.

Fasilitaattorin kysymys (lähinnä MAP:n edustajille): Toimisiko paremmin, jos opetus ja tuki tulisi toiselta ulkomaalaiselta kuin suomalaiselta?

6. keskustelija: On niitä, jotka eivät vain **halua** oppia.

MA: En aluksi halunnut puhua suomea, pää tuli siitä kipeäksi. Sitten sanoin itselleni: ”Olet opettaja, täytyy sinun osata.” 3-4–6 kuukautta oli pää kipeä, mutta yhden vuoden jälkeen osasin jo puhua ja kirjoittaa suomea. Motivaatio on todella tärkeää. Motivaation lähteeksi käy esimerkiksi se, että omilla lapsilla olisi parempi tulevaisuus.

Fasilitaattori: Aina on joku, joka ei halua että pää tulee kipeäksi. *[MG:lle:]* Mitkä ovat MAP:n tarpeet tällä hetkellä?

MG: Tarvitaan lisää ihmisiä.

BU: Mukaan tarvitaan sekä ulkomaalais- että suomalaistaustaisia.

Fasilitaattori: Tavoittaako yhdistyksenne maahanmuuttajat?

MG ja BU: Kyllä tavoittaa.

MG: Yksi tarve olisi digi-opetuksen lisääminen.

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

NG (esittäytyy): Kysymykseen, onko parempi että maahanmuuttajat ovat sekaryhmissä vai keskenään: tarvitaan kahdensuuntaista kotoutumista. Meillä on hyviä kokemuksia ukrainalaisten integraatiosta, mutta sitä on myös kritisoitu koulutoimen taholta.

MT: Kannatan ehdottomasti sekaryhmiä, mutta vaakakupit päiväkotien kesken eivät ole tasoissa. Gammelbackaan tarvittaisiin enemmän suomalaisia lapsia! Yksi taustatekijä tilanteelle on sekin, että maahanmuuttajat suosittelevat uusille tulijoille Gammelbackan päiväkotia.

Fasilitaattori: En ole kokemusasiantuntija, mutta kannattaisin kyllä sekaryhmiä. Palaan taas omiin lapsuusmuistoihini, oivallukseen kielten eroista: esimerkiksi punainen ja sininen ovat erisävyisiä eri kielillä. Kielten oppiminen on helppoa lapsena. Lapset haluavat olla keskenään kavereita, jos se vaan on mahdollista. On toivoa herättävää, että päiväkoedeissa on käytössä kulttuurikalenteri; se voisi tarkoittaa parempaa tulevaisuutta.

MA: Porvoo on ”lämmän” kaupunki, jos vertaa vaikkapa Helsinkiin. Täällä juhlietaan yhdessä, ei lukittauduta tiettyyn kouluun tai päiväkotiin – ollaan kaikki yhtä Porvoota.

MG: Hyvä esimerkki tästä on vuosittain järjestettävä monikulttuurinen äitienpäivä, joka tänä vuonna järjestetään Kantele-talossa.

NG: Toinen suositeltava tapahtuma on Winter Bazaar (kylläkin hieman koleaan vuodenaikaan). Pitäisikö Porvoon Päivien tapaan järjestää ”monikulttuurisuuspäivät”, mahdollisuuksien tori tms.?

BU: Oma unelmani olisi löytää töitä porvoolaisesta päiväkodista... Maahanmuuttajavanhemmat ovat usein myös ”ujoja”; vaikka esimerkiksi *vasu*-keskusteluun tarjotaan tulkkia, he kieltäytyvät vaikka eivät oikeastaan osaisi suomea. Eräässä tapauksessa oli sentään hyvä, että päiväkodin harjoittelija saattoi auttaa... Sen harjoittelun aikana järjestin myös viikottaiset ”haku-kahvit”. Joskus on ehkä myös niin, ettei henkilökunta halua ”lisää töitä”, kuten he mieltävät tällaiset monikulttuurisuushankkeet. Kerran meillä oli *unkari-laisten kanssa (?)* askarteluprojekti, josta vanhemmat tykkäsivät. Olisiko mahdollista, että vanhemmat tulisivat päiväkotiin tekemään tällaisia projekteja? Pitäisi olla enemmän perhetapahtumia! Sellaisiin tarvitaan aktiivinen toimija, vetäjä, joskus myös sekoittamaan ryhmää ja totuttuja kaavoja.

Fasilitaattori: Jos laittaa esimerkiksi 50 suomenkielistä ja 50 suomenruotsalaista samaan tilaan, kahden tunnin päästä sinne on muodostunut suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä ryhmiä...

3. keskustelija: Kiitos tästä keskustelusta! Voisi vetää johtopäätöksen: tarvitaan enemmän ”vanhempienpenkkejä”. Aina on kiire, mutta sitä voi myös välillä pysäyttää; ehkä välillä voi myös laittaa *vasun* hetkeksi syrjään...

NG: Maahanmuuttajien osuus Porvoon asukkaista on jo 8,5%.

MT: Joulujuhla maahanmuuttajien kanssa oli hyvä kokemus; kyseltiin ”mitä nämä hyvät tortut ovat?” BU:lle: laita vaan hakemusta tulemaan Gammelbackan päiväkotiin!

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

BU: Kiitos! Vielä kokemus Raaseporista: siellä kaikille esiteltiin *ramadanin* viettoa, miksei Porvoossakin voisi? Jos päiväkodissa ei ole maahanmuuttajia, eivät suomalaiset opi näitä asioita. Pelätäänkö uskontoja ehkä liikaa? Juhlat ovat osa kulttuuria, eivät vain uskontoa.

MA: Kyllä tarvitaan *ramadan*-tietoisuutta myös suomalaisille. Onhan päiväkodeissa myös jouluaskartelua. Lapset haluaisivat tietää näistä asioista! ”Onko sinulla hiukset?” (kun on huivi päässä), ”Miksi et syö?” (paasto), ”Miksi sinulla on nyt hienot vaatteet?” Lapset ovat tulevaisuuden aikuisia, maailma ei ole valmis! Täytyyhän maahanmuuttajalapsille selittää, mikä on pääsiäinen jne.

4. keskustelija: Hyvä keino on opetella ”Hyvää huomenta” eri kielillä.

MT: Tai vaikka ”Jaakko kulta” 8 eri kielellä.

BU: Myös vanhemmille on tärkeää oppia näitä asioita.

AP: Meillä on täällä paikalla yksi aivan uusi (kotoutumiskeskuksen) asiakas, onko hänellä kysyttävää?

[Tulkkausta] – Ei ole vielä kysyttävää.

BU: Miksi Porvoon päiväkodit eivät ota maahanmuuttajaharjoittelijoita? Minulla on monta opiskelukaveria, jotka ovat hakeneet paikkaa.

MT&SL: Osassa on harjoittelijoita koko ajan, osassa on vastustusta. Tahtotila on kyllä, että moninaisuutta halutaan lisätä. Joiltakin se vaatii mukavuusalueelta poistumista.

[Keskustelu päättyy aplodeihin.]

* Kohdat vielä tarkistettava puhujilta itseltään.